

Poziv na međunarodnu znanstvenu konferenciju: „Granice (ne)slobode: Zadarski krug 1966. intelektualna opozicija u totalitarnom društvu“

Povodom šezdesete obljetnice pokušaja osnivanja časopisa *Slobodan glas* u Zadru 1966. godine, pozivamo vas na znanstvenu konferenciju posvećenu istraživanju disidentstva, intelektualne opozicije i granica divergentnog mišljenja nasuprot službenoj ideologiji u komunističkoj Jugoslaviji. Ideja konferencije je analizirati konkretan fenomen zadarskog slučaja razloge i okolnosti njegove pojave, ali uz otvaranje komparativnih i transnacionalnih perspektiva. Stoga se očekuju doprinosi istraživanja disidentskih iskustava iz zemalja srednje i istočne Europe, iza Željezne zavjese, te Sovjetskog Saveza.

U Zadru se 1966. skupina intelektualaca različitih ideološki profila okupila s ciljem stvaranja prostora slobodnijeg promišljanja i komuniciranja. Najpoznatiji među njima postao je Mihajlo Mihajlov, a s njim su djelovali: Davor Aras, Marijan Batinić, Nikola Čolak, Tereza Ganza-Aras, Predrag Ristić, Leonid Šejka, Mirko Vidović, Franjo Zenko. Ovaj događaj predstavlja priliku za interdisciplinarnu raspravu o povijesnim, političkim, književnim i kulturnim aspektima nezavisnog mišljenja u totalitarnim režimima.

Konferencija će se održati u Zadru, simbolički povezujući mjesto događaja s aktualnim znanstvenim istraživanjima. Cilj je okupiti istraživače različitih disciplina kako bi se rasvijetlile dinamike disidentstva, uloga intelektualaca u društvenim promjenama te naslijeđe tih procesa u suvremenom kontekstu. Osim rekonstrukcije povijesnih činjenica, konferencija teži kritičkom propitivanju mehanizama kojima totalitarni sustavi redefiniraju pojam 'slobode' te kako se intelektualna misao snalazi u procjepu između ideološkog konformizma i etičkog otpora. Konferenciju organiziraju Sveučilište u Zadru, Odjel za povijest i Hrvatski institut za povijest.

Pozivamo vas da prijavite izlaganja koja se bave sljedećim tematskim područjima:

- Disidentstvo i intelektualna opozicija u komunističkoj Jugoslaviji i drugim europskim komunističkim zemljama.
- Pokušaj osnivanja *Slobodnog glasa* i zadarski krug 1966.
- Uloga intelektualaca u oblikovanju javnog mnijenja pod totalitarnim režimima.

- Reakcije različitih komunističkih režima na pojave intelektualnog i kulturnog otpora.
- Komparativne analize disidentskih pokreta u istočnoj Europi i Sovjetskom Savezu.
- Kulturna i medijska opozicija u komunističkim društvima.
- Naslijeđe disidentstva u post-jugoslavenskim državama.
- Uloga emigrantskih zajednica u očuvanju disidentske misli.
- Pravni aspekti suzbijanja slobode izražavanja u komunističkim režimima.
- Suvremene refleksije na disidentske pokrete i njihovo značenje danas.
- Međudnos nacionalnih i liberalnih političkih paradigmi u sukobu s totalitarnim komunizmom.
- Digitalna humanistika i arhivi disidentstva: Primjena suvremenih tehnologija u mapiranju mreža intelektualne opozicije i digitalizacija građe.
- Psihologija otpora: Analiza osobnih motivacija, straha i solidarnosti unutar male skupine intelektualaca suočene s represivnim aparatom.
- Povijesno književna perspektiva i valorizacija kulturnog rada disidenata.

Termin održavanja konferencije: 22.-23. listopada 2026.

Lokacija: Sveučilište u Zadru, Zadar

Izlaganja se mogu održavati na hrvatskom i engleskom jeziku.

Iznos kotizacije: 100€

Informacije za prijavu:

- Naslov izlaganja,
- Sažetak izlaganja do 300 riječi,
- Kratki biografski podatci do 100 riječi,
- Sve oblikovati u jedan dokument (word, pdf),
- Prijave za izlaganje mogu biti na hrvatskom ili engleskom jeziku,
- Rok za dostavu prijave 15. srpnja 2026.,
- Mail adresa za dostavu prijave bkasalo@unizd.hr ili stipekljaic@gmail.com
- Sudionici će biti obavješteni o prihvaćanju izlaganja do 30. srpnja 2026.

Nakon prihvaćanja izlaganja organizatori će obavijestiti sudionike o svim detaljima održavanja konferencije.